CAPITVLA ET ORDINES PROVISIONIS, AC REFORMATIONIS AESTIMI IN AGRO ET DIOCEſI Parmenſi, & aliis locis conſuetis & ſolitis contribuere in Taxis equorum cum dicto Agro, & Dioceſi, faciende

per. M. D. Cõmiſſ. ac. M. Dominos Deputatos

Magnifice, & Inclite Cõmunitatis Parme

Anno Dñi. M. D. XXXI.

Edita ſedẽte Sanctiſſimo

D. Clemẽte. VII.

Põtifice Maximo,

Domino eiuſdem Ciuitatis.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА
155
155/1543

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

БИБЛ. ИМПЕРАТ. НОВОРОС. УНИВЕРСИТЕТА
155
1543

¶ Tabula Capitulorum.

¶ Vbi deſcripti ſoluere teneantur.
¶ Vbi nullibi deſcripti ſoluere teneantur. .i.
¶ Quādo q̄ ꝑ errorem in duobus locis deſcriptus reperitur in quō ſoluere teneatur. .ii.
¶ De hiis qui diuidunt familiam,& accipiunt laboreria alibi quam in loco in quo deſcripti ſunt poſt factam prouiſionem. .iii.
¶ De hiis qui tempore prouiſionis fiende habent familiam in duobus locis qualiter & quomodo teneantur ad onera. .iiii.
¶ De familiaribus ſeu famulis aliorū an,& quādo teneātur ad onera. .v.
¶ De malgariis & pecorariis in diſtrictu parme cauſa paſcendi beſtias habitantibus .vi.
¶ De habitātibus in burgis ſancti Hilarii,& ſancti Aegidii. .vii.
¶ Quod nullibi deſcripti ī ciuitate parme habitātes tractenť ut ciues. .viii.
¶ De fornaſariis,molinariis,& aliis uagabūdis in aliquo loco nō deſcriptis ubi onera ſubſtinere teneantur. .ix.
¶ De hiis qui exercēt officium poteſtarie,medici,caſtellanie,notariatus,& factoriam ciuium,& locorum piorum extra ciuitatem. .x.
¶ De habitantibus in locis non comprehenſis ſub aliqua uilla ubi teneanť ſoluere,& ſubſtinere onera. .xi.
¶ De mezadris ſancti Antonii,ſancti Lazari,& aliorum religioſorū. .xii.
¶ De ruralibus in dioceſi Parme habitantibus, qui ex priuilegio uel aliter non deſcribuntur in aliqua prouiſione pro buccis uel bonis in loco priuilegiato exiſtentibus. .xiii.
¶ De hiis qui comprehenduntur in preſenti reformatione qui habent bona allibrata,& ſolita allibrari in agro parmenſi. .xiiii.
¶ Qualiter fiat diuiſio,& compartitio onerum. .xv.
¶ Quod onera extraordinaria ſolui debeāt ī loco habitatiōis tantū. .xvi.
¶ De equlantia,& eſtimo fiendis ſingulo anno in quibuſlibet uillis, & ad petitionem quorum. .xvii.
¶ Quid introductum ſit quando homines uillarum ſe abſentāt & recedunt cum familia uel parte ab ep̄atu parme,aut moriunť relictis heredibus nō aptis ad laborādum,uel laborari faciēdum eoꝝ bona,aut hereditas eoꝝ eſt uacās,& onera illis incombentia non ſoluuntur. .xviii.
¶ Quod miſtrales & cōſules uillaꝝ poſſint authoritate ꝓpria nō ſoluentes onera pignorare,ac bona talium debitorum uendere. .xix.
¶ Quod nō poſſit pignorari aliq̄ ꝓ oneribus niſi debitores,& qn̄ miſtralis nō habet pignora,& de ſolutione correctioꝝ ſeu berrouarioꝝ. .xx.
¶ De exemptione nō ſubiectoꝝ iuriſditioni cōis parme q̄ de alieno diſtrictu ueniunt ad habitādum in diſtrictu parme uel eius ep̄atu. .xxi.
¶ De īmunitate eoꝝ q̄ a diſtrictu pme ſe abſētauerūt ſi rediŕ uoluerūt. .xxii.

¶Quod nullus ꝗ teneať ad ſoluere onera in aliqua uilla poſſit per nobiles ſeu feudatarios uel ꝓ eis cogi ad aliqua grauamina & onera. .xxiiii.
¶Quod mezadri ſiue coloni partiarii & maſſarii ciuium nõ poſſint aliquo mõ grauari ꝓ bonis ipſoꝝ ciuiũ que laborãt. .xxv.
¶Quod ciues & incole ciuitatis parme nõ poſſint ꝑ feudatarios, & nobiles ad aliqua onera cogi. .xxvi.
¶Quod bona ſemel obnoxia & obligata ad onera trãſeant in quemcũq; cũ obligatiõe ſoluẽdi ipa onera uſq; ad nouã eſtimi reformationẽ.. xxvii.
¶Quod pactiones, & conuentiones cõtra precedens capitulum nullatenus obſeruentur. .xxviii.
¶Quod in futuꝝ nulle fiãt ſeperationes. .xxix.
¶Reuocatio & derogatio oĩum immunitatũ & exẽptionũ que cẽderent in preiudium tertũ. .xxx.
¶Quod ciues habitãtes extra ciuitatem nõ gaudeant beneficio ciuilitatis quo ad onera ſubeunda. .xxxii.
¶Cõtra ciues ꝗ nõ ſubſtinent onera ciuitati incõbentia, & eos ꝗ nõ habuerunt domos in ciuitate, ac ꝗ ſe abſentauerũt ab epatu ut quo ad onera beneficio ciuilitatis nõ gaudeant. xxxiii.
¶Cõtra eos qui ſe ab epatu parme uel buccas ſue familie abſentare fecerũt ne deſcribantur. .xxxiiii.
¶Quod ciues creati a Kalendis Ianuarii. M.D.XXX citra nõ gaudeant priuilegio ciuilitatis. .xxxv.
¶Quod bona acquiſita ꝑ eos qui nõ tenenť ad onera a Kalendis Ianuarii M.D.XXX. citra nõ ſint ab oneribus libera. .xxxvi.
¶Contra fraudes eoꝝ qui non teneanť ad onera. .xxxvii.
¶Cõtra miſtrales negligẽtes ĩ exigẽdo ab hiis ꝗ tenenť ad onera. xxxviii.
¶Contra miſtrales aut conſules, & alios rurales occultantes uel ammittẽtes librum eorum eſtimi. .xxxix.
¶Quod nõ ſit locus cõpenſationi alterius debiti ad euitandũ uel differendum ſolutionem onerum. .xl.
¶Quod quelibet uilla teneatur quotannis miſtralem eligere. .xli.
¶De modo & ordine ꝓcedẽdi ĩ cauſis oneꝝ, & qđ a ſentẽtiis ĩ cauſis oneꝝ ferẽdis nõ appelleť, & ꝗ ſint iudices & cõſultores ĩ ꝑfatis cãis. .xlii.
¶Quod in emergentibus & incidentibus dubiis preſentem perequationẽ tangentibus in dependentibus & connexis durante expeditione ipſius ſtari debeat determinationi. D. Deputatorum xliii.
¶De obſeruatione preſentium ordinum. .xliiii

¶Ubi deſcripti ſoluere teneantur. .I.

PRIMO Prouiderunt quod oẽs, & ſinguli homines & ꝑſone cuiuſcũq; conditionis exiſtãt ſoluere teneantur, & onera quecũq; ſubſtinere, & contribuere in locis ſeu uillis, & cõmunibus, in quibus deſcripti & allibrati reperientur ſuper libro prouiſionis nouiter cõpilando pro omnibus eoꝝ bonis, etiam reſpectu utilis dominii, & melioramentoꝝ ubicũq; ſitis, & poſitis in epſcopatu Parme, & in aliis terris, & locis ſolitis cõtribuere ad onus taxaꝝ equoꝝ in epatu & dioce. Parme.

¶Ubi nullibi deſcripti ſoluere teneãtur. .II.

Item ꝙ ſi contingerit aliquẽ non fuiſſe deſcriptum ſuper libro prouiſionis predicte ꝙ poſſit capi, & includi pro perſonis, & pro bonis nullibi allibratis in libro ꝓuiſionis, ac etiam pro bonis, que eidem in aliqua uilla non ſunt in eſtimo poſita, in eſtimo illius uille in qua, & ubi habitare cõtingerit ſingulo anno, & in ſingulis Kalendis Ianuarii, & onera quecũq; ibidem ſubſtinere. Ac ſi in dicta uilla fuerit deſcriptus, & allibratus, pro bonis uero que eidẽ ſemel fuerint in aliqua uilla in eſtimo poſita, & pro bonis deſcriptis in libro ꝓuiſionis, in alio loco teneatur cõtribuere ꝓ illis tãtum in illo loco in quo fuerint eidẽ ipſa bona ſemel deſcripta, & allibrata.

¶Quando quis ꝑ errorẽ in duobus locis deſcriptus reperitur in quo ſoluere teneatur. .III.

Item ꝓuiderunt ꝙ ſi cõtingerit aliquẽ errore uel aliter in duobus locis fuiſſe, & eſſe deſcriptũ ſup libro ꝑdicto, ꝙ ſoluere teneatur in eo loco in quo tẽpore cirche faciende p. D. prouiſorẽ ſeu reformatorem, & ubi ſeu in quo dictoꝝ locoꝝ tẽpore cirche facte ſeu ꝓclamationis fiẽde pro parte prefati. D. ꝓuiſoris cõtinentie, & affectus uidelicet, Quod nulla pſona ſe abſentare deberet de loco ad locũ ſine licẽtia &c. fuerit primo inuẽtus.

¶De hiis qui diuidũt familiã, & accipiũt laboreria alibi q̃ in loco in quo deſcripti ſunt poſt factam prouiſionem. .IIII.

Tẽ ꝓuiderũt ꝙ ſi cõtingerit poſtq̃ facta fuerit ꝓuiſio ſeu eſtimi reformatio aliquẽ ex hiis qui fuerint deſcripti ſup libro ꝓuiſionis diuidere ſeu partire ſuã familiã, & accipere laboreria in alio loco ſeu uilla, illuc iuerit dicta pars familie ad habitandũ, ꝙ nihilominus ſoluere, & onera ſubſtinere teneatur tã pro illis bucis, & bonis q̃ receſſerũt, ſiue quas ſecũ portauerint in dicta uilla in qua deſcripti ſunt, q̃ ꝓ aliis ꝗbuſcũq; ibidẽ remanẽtibus uſq; ad nouã eſtimi reformationẽ, & ſi cõtingat aliq̃ familiã uel eius partẽ eoꝝ qui in aliqua uilla deſcripti fuerint poſtq̃ diſceſſerint a uilla in qua eſtimati ſunt acquirere aliqua bona exẽpta & ibi ſteterit teneanť ꝓ illis bonis in uilla ipſa in qua habitauerint tẽpore acqſitionis, & ſi ab eo loco deinde diſcederent, teneanť ꝓ ipſis bonis ſoluere ubi repti fuerint habitare pro tempore habitationis.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

De his qui tempore ꝓuiſionis fiende habent familiã in duobus locis qua liter & quomodo teneant ad onera. V.

Tẽ ꝓuiderũt qđ ſi cõtingerit aliquã familiã ſeu eius partẽ inuentã tp̃e
i ꝓuiſionis ſeu cirche ꝑ parte habitare in uilla in qua conſueta eſt onera
ſubſtinere,& unde traxit originẽ,& p.D.prouiſorẽ ibidẽ fuiſſe deſcri
ptã, & alia pars familie eiuſdem inuẽta fuerit in alia uilla ad laborandũ,&
ſeparatã familiã faciendũ,& ibidẽ ꝑ alio foco & familia fuerit deſcripta,qđ
pro buccis & bonis mobilibus tantũ,q̃ habuerint in dicta uilla, in quã acce
perint laboreriũ,& inuẽti fuerint ſtare ad laborandũ,ac etiã ꝑ bonis immo
bilib⁹ in eadẽ uilla acq̃ſitis,& ꝑ eũ poſſeſſis ibidẽ teneant ſoluere uſq; ad no
uã eſtimi reformationẽ,ꝑ aliis uero bonis immobilibus ſeu mobilibus ubi
cũq; ſitis ſoluere teneant,& onera ſubſtinere in dicta uilla uel cõi ubi cõſue-
uerũt,& unde originem trahũt.

De familiarib⁹ ſeu famulis alioꝝ an,& quãdo teneant ad onera.. VI.

Tẽ ꝓuiderũt & ordinauerũt qđ familiares alterius nõ habẽtes bona
i mobilia uel immobilia uel ſe mouẽtia uel alia bona de ꝑ ſe nõ habitã-
tes,ſeu nõ faciẽtes familiã,ſed cõtinuam reſidentiã in domo patronoꝝ
faciẽtes,& in totũ habitãtes cũ dominis ſiue patronis ſuis,dũmodo ipſi fa-
muli nõ ſint de familia alicuius cõprehẽſi in p̃nti ꝓuiſione, nõ teneãtur nec
cõpelli poſſint donec ſteterint cũ patronis ſuis ut ſupra,ipſi aũt eoꝝ patroni
pro ipſis ad ſolutionẽ aliquoꝝ onerũ,& grauaminũ cũ aliqua uilla,ſeu terra
ep̃atus parme,nec cũ hominibus alicuius uille ſeu terre ꝑ bucca,& perſona
ſua,ſi aũt haberẽt bona aliqua immobilia uel mobilia ſeu ſe mouẽtia teneã-
tur ſoluere grauamina,& onera ꝓ ipſis bonis exceptis ueſtibus a dorſo in il
la uilla ſeu terra in qua haberẽt ipſa bona, & p̃dicta intelligãtur de illis qui
erũt famuli tp̃e cõpilationis,& facte noue prouiſionis.Alii aũt obligati ſuo
communi pro onere perſone nõ poſſint fuggere nec euitare dictum onus li
cet efficiãtur de nouo famuli.

De Malgariis,& Pecorariis in diſtrictu Parme cauſa paſcẽdi beſtias ha-
bitantibus. .VII.

Tem quod Malgarii,& Pecorarii qui de cetero uenient de alieno terri
i torio in diſtrictu Parme,& in aliqua terra, ſeu uilla epiſcopatus Par-
me cauſa paſculandi ſeu affenandi eorum beſtias & animalia nõ com
pellãtur nec teneãtur ad ſolutionem talium onerum & grauaminum,dum-
modo recedãt de epiſcopatu Parme infra annum cum eorum beſtiis & ani
malibus,& ſi non recederent, ut premittitur infra annum,tunc compellã-
tur & teneãtur ad ſolutionem talium onerum,& grauaminum,Saluo quod
ſi cõtinue uellent habitare,habeãt immunitates,& exemptiones eis cõceſſas
per ordines domini noſtri, & per ſtatuta communis,ſi ſe preſentauerint,&
fecerint ut dicitur de aliis uenietibus,& uolẽtibus gaudere beneficia immu
nitatis in Capitulo de hoc diſponente.

De habitãtibus i burgis.S.Hilarii,&.S.Aegidii. .VIII.

Tẽ ꝓuiderũt,& ordinauerũt q̃ oẽs ꝑſone habitãtes i burgis.ſ. Hilarii
i &.ſ.Aegidii ꝓpe ciuitatẽ q̃ rurales nõ ſint nec op̃a ruſticalia exerceãt
nullatenus cogi poſſint,nec debeãt ad p̃dictoꝝ oneꝝ ſolutionẽ, ad hoc
ut ipſi burgi redificent,& habitent,ſi aũt op̃a ruſticana exercẽtes habitare cõ
tingerit q̃ nullibi deſcripti ſint,tũc cogi poſſint ad ſoluen̄.& ſoluere,& cõtri-
buere teneant i uilla & cõi ĩ quo ſoluere cõſueuerũt,& ubi habitare ſunt ſoli
ti,& ſi ĩ nullo loco ſeu uilla ſoluere cõſueuerũt,& onera ſubſtinere,tũc ĩ ꝓxi-
miori uilla ſoluere,& onera ſubſtinere teneant. Et intelligant burgi uſq; ad
primũ põtem q̃ eſt ꝓpe.ſ.Aegidiũ extra portã.ſ.Michaelis,& uſq; ad eccle-
ſiã.ſ.Hilarii incluſiue extra portã ſancte Crucis.

Quod nullibi deſcripti in ciuitate parme habitãtes tractent ut ciues. IX.

Tem quia reip.intereſt ciuitates hominibus & ciuibus repleri,proui-
i derunt quod ſi contingerit aliquem etiam nõ ciuem habitaſſe in ciuita
te parme cũ tota eius familia ꝑ ſpacium annorum decem cõtinuoꝝ im-
mediate precedentium,uel etiã in futurũ habitare uelle, & p.D.prouiſorem
nullibi fuerit inuẽtus,q̃ tũc,& eo caſu ipſo in ciuitate ꝑmanente nõ poſſit ca
pi nec cogi ad ſolutionẽ oneꝝ aliquoꝝ impoſitoꝝ ruralib⁹,& hoĩbus ep̃atus
parme,ſed ut ceteri habitãtes in ciuitate tractet nec deſcribi poſſit,& ſi deſcri
ptus reperiat potius ĩ iuria q̃ iure deſcriptus intelligat. Sed ſi poſt octauã
feſti ſancti Martini uſq; ad Kalendas Iunii,uel per tempus octo dierum cũ
tota eius familia uel maiori parte familie iuerit ad habitandum in aliqua uil
la ſeu terra,& loco ep̃atus predicti.Tunc capi & comprehendi poſſit per ho
mines uille predicte in qua iuerit ad habitandum, & cum hominibus dicte
uille pro buccis,& bonis ſuis teneatur contribuere in futurum,ſi ibi habita
uerit.Intelligant aũt predicta de illis qui in ep̃atu ſubſtinere ſiue ſoluere one
ra ſoliti nõ ſunt,nec pro rebus nec pro perſonis.Additiẽtes etiam quod qui-
cũq; deſcriptus ad onera in aliqua ex uillis agri parmenſis,& ſucceſſores eo-
rum uenerint ad ſtandum,& habitandum ꝑ firmam reſidentiam,ac ſteterĩt
& habitauerint ꝑ decennium in ipſa ciuitate cum tota familia,& ad onera cũ
ciuibus ciuitatis parme ꝑ decẽnium continuum contribuerint,fluxo ipſo de
cẽnio ſtatim ipſo iure,& facto ſint,& eſſe intelligant exempti,& liberi a ſolu
tione onerum pro buccis ſuis tantum,dũmodo quando ipſi uenerint ad ſtã
dum,& habitãdum in ciuitate cõpareant corã Magnificis.D.Antianis Par
me ſignificẽtq; eiſdẽ de uelle in ciuitate habitare, & de huiuſmodi req̃ſitione
ꝑ cãcellarios dicte cõitatis fiat memoria ſup libro cõis parme alioquin non
poſſint potiri,& gaudere beneficio preſentis capituli.

De fornaſariis,molinariis,& aliis uagabũdis in aliquo loco non deſcrip-
tis ubi onera ſubſtinere teneantur. .X.

Tem prouiderunt quod tabernarii,fornaſarii,molinarii, & alii uaga-
i bundi qui non fuerint deſcripti in aliquo loco,terra uel uilla ep̃atus

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Parme,ſingulo anno & ſingulis Kalendis Ianuarii capi poſſint & comprehē
di i qualibet uilla uel cōi in qua eos habitare cōtingerit,& ibi cōtribuere, &
onera ſubſtinere teneant.Si uero ipſi uel aliq de eoꝝ familia deſcripti ſint in
aliquo loco,tūc illic ubi deſcripti ſint ꝓ oībus eoꝝ bonis & buccis ibidē ſol/
uere & onera ſubſtinere teneātur,predicta aūt locū nō habeāt in molinariis,
fornaſariis,tabernariis,fullatoribus tā papiri,quā lane,& tinctoribus q ſint
ciues & beneficiis ciuilitatis gaudeāt,& onera i ciuitate ſuſtineāt,q nec deſcri
bi nec allibrari poſſint cū ruralibus nec ad ſolutionē aliquoꝝ oneꝝ cū eis co
gi poſſint,quinimmo ut ciues habeātur & tractētur. Aliter poſſint includi
cum uillis propinquioribus reſpectu oneꝝ.

❡De hiis qui exercēt officium Poteſtarie,Medici,Caſtellanie,Notariatus,
& factoriam ciuium,& locoꝝ piorum extra ciuitatem. .XI.

Tē ꝓuiderūt quod ciues & nobiles & doctores medicine,necnō & fa/
i ctores ciuiū,& locoꝝ pioꝝ q nūc exercēt uel per tpa futura ſteterint ī
officio poteſtarie,aut caſtellanie,uel bāchi notariatus,uel ad medican/
dum,& ad exercēdum factoriā extra ciuitatē etiā cū familia ſi aliud q huiuſ/
modi abſentia nō obſtet,poſſint talia officia ſine ꝑiudicio exercere,nō obſtāti
bus aliqbus capitulis ꝓhibētibus ciues aut nobiles cū maiori parte familie
ſue extra ciuitatē ſtare & habitare,& hoc durāte tali officio, alioquin ſi finito
officio foris ſteterint ultra mēſem poſt octauam feſti.ſ.Martini uſqꝫ ad Ka/
lēdas Iunii,& nō uenerit habitatū ciuitatē tractent & reputent ut alii ciues fo
ris ſtātes,& ſecūdum quod in aliis capitulis ꝑcedentibus diſponitur.

❡De habitantibus in locis nō comprehenſis ſub aliqua uilla ubi teneantur
ſoluere,& ſubſtinere onera. .XII.

Tē ꝓuiderūt qđ quelibet ꝑſona que habitauerit in aliquo loco, domo,
i caſſina uel molēdino,q locus nō ſit deſcriptus uel nominatus uel cō/
prehēſus ſub noīe alicuiꝰ cōis terre ſeu uille diſtrictus & ep̄atus parme
ſi de ipſa ꝑſona aliter nō ſit diſpoſitū uel ꝓuiſum teneat & cōpellat ſoluere &
ſubſtinerꝫ onera quecūqꝫ ꝓ bonis ſuis, & ſue familie i illa terra ſeu uilla diſtri
ctus & ep̄atus parme,q̄ fuerit ꝓximior & uicinior ipſi loco,caſſine uel molē/
dino,accipiēdo & intelligēdo uicinitatē & ꝓximitatē hoc mō uidelicet ꝑ mē
ſurā fiendā a domo dicti loci uel caſſine nō habētis extimū ad quācunqꝫ aliā
eccleſiā uille diſtrictus habentis impoſitionē eſtimi cū diſtrictualibus ipſius
ep̄atus,& ſi uilla ꝓximior a dicto loco,caſſina uel molendino nō habeat eccle
ſiam tūc loco eccleſie intelligat domus ꝓximior ipſius uille.

❡De mezadris.ſ.Antonii.ſ.Lazari & alioꝝ religioſoꝝ. .XIII.

Tem prouiderūt & ordinauerūt quod mezadri ſctōꝝ Antonii,Lazari
i Hoſpitalis magni,& alioꝝ religioſoꝝ exēptoꝝ includant & ſcriban/
tur in dicta perequatione,& in uillis in quibus inuenti fuerint ſeu ipſos
habitare contingerit pro eoꝝ bonis mobilibus& imobilibus ac ſe mouētibꝰ
cū qbus nō laborauerit ꝑdia dictoꝝ religioſoꝝ,ita qđ ꝓ ipſis bonis teneātur
ad onera impoſita,& que imponent per.S.D.N.& commune parme, pro
aliis uero bonis ſeruent eorum priuilegia.

❡De ruralibus in dioceſi Parme habitantibus, que ex priuilegio uel aliter
nō deſcribuntur in aliqua prouiſione pro buccis uel bonis in loco pri
uilegiato exiſtentibus. .XIIII.

Tem quia nōnulli rurales habitātes in dioceſi parme ex priuilegio ſpe
i ciali uel aliter nō deſcribuntur, nec deſcribi ſoliti ſunt in aliqua proui
ſione pro bonis uel pro buccis exiſtentibus in loco priuilegiato proui
ſum & ordinatum eſt,quod ſi tales rurales habitātes ut ſupra ſub Dominio
D.noſtri haberent bona in aliqua terra,uilla uel loco parmenſis dioceſis ſi/
ue obediente,ſiue nō,ſubſtinente onera ciuitatis uel ruralium, quod pro tali
bus bonis dumtaxat in ipſa uilla,terra uel loco poſſit capi in equalātiis rura
lium,& ibi teneātur,& debeāt ſoluere pro rata ipſorum bonorum tantum,
& pro collectis,& oneribus duntaxat impoſitis uel imponendis per.D.no/
ſtrum ,& communitatem parme,& nō aliter.

❡De hiis qui comprehendūtur in preſenti reformatione qui habēt bona al
librata,& ſolita allibrari in agro parmeñ. .XV.

Tem quia de facili accidere poſſet quod nōnulli,etiam nobiles,qui ha
i bitāt in aliena dioceſi uel in alieno territorio, aut in aliis locis qui per
preſentem eſtimi reformationem deſcribi nō poſſent, haberent bona
allibrata uel ſolita allibrari ,uel que deberēt in p̄nti prouiſiōe allibrari, & in
locis in p̄nti prouiſiōe cōprehenſis,& comprehendēdis,ſtatuerūt & ordinaue
rūt quod talia bona deſcribātur cum cōi illo in quo ſunt ſita, & quod hoīes
habitātes in dictis locis exemptis cogi poſſint ad ſolutionem ꝓ ipſis bonis
allibratis,ſitis in dictis locis comprehēſis & comprehēdendis.

❡Qualiter fiat diuiſio,& compartitio onerum. .XVI.

Tē ꝓuiderūt & ordinauerūt ad euitādū cōtentiones & diſcordias,que
i ſepiſſime oriūtur ſup ſolutiōibꝰ,& diuiſiōibꝰ oneꝝ,q diuiſio & cō par
titio oneꝝ& grauaminū quorūcūqꝫ fiat hoc mō, & đ cetero talis ordo
ſeruetꝫ uidelicet q diuidant & cōpartiant i q̄tuor partes uidelicet tres ptes
taliū oneꝝ & grauaminū ſecūdū facultatē bonoꝝ mobiliū,& imobiliū ac ſe
mouētiū,& etiā iuriū & actionū & quarta pars ſecūdū buccas ſeu capita eta
tis annoꝝ decē,& abinde ſupra uſqꝫ ad etatē ānoꝝ ſeptuagita cuiuſlibet pſo
ne incluſiue,ſēp hoc intellecto q quarta pars ipſoꝝ oneꝝ ſit & eſſe intelligat
data pſonis etatis ꝑdicte,& reliq tres partes intelligātur date bonis, ita tñ q
bona i ſolidū,& pſone i ſolidū cuiuſcūqꝫ uille teneant ad onera ſupradicta &
ꝑdicta ſibi locū uēdicet,tā i uniuerſalibꝰ,q̄ i particularibꝰ cōpartiōibus nō
obſtāte aliq̄ cōſuetudine,q hactenus i aliq̄ uilla ſeu uillis aliqbus obſeruata
fuiſſet,q abolita & ſublata ſit & eē intelligat ipō iure,& nullatenus i futurū
introduci poſſit.

❡Quod onera extraordinaria ſolui debeāt i loco habitatiōis tm̄. .XVII.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Tem ad euitandas lites,& diſcordias que ſepiſſime orte ſunt,& de cete
i ro poſſent oriri propter onera extraordinaria ſoluenda ſtatuerunt& or
dinauerunt,quod quicūq etiam ſi eſſet nobilis uel feudararius qui ha/
beret bona allibrata in uillis,caſtris,burgis & locis in quibus nō habitāt,co
gi nō poſſint ad ſoluēdum in illa uilla,caſtro,burgo uel loco niſi onera ordi/
naria uidelicet ſupplemēti apoſtolici decē mille aureoꝝ talee imbottature ui
ni,ſalarii miſtralis,& cōſulum limitati ꝑ capitulū de hoc loquēs,Reliqua ue
ro onera extraordinaria.i.que nō habent certā ꝑſtationē ſoluere teneaꝫ in lo/
cis,uillis,burgis & caſtris in qbus habitat cū eius maiori parte familie.

¶ De equalantia,& eſtimo fiendis ſingulo anno in quibuſlibet uillis , & ad
petitionem quorum. .XVIII.

Tem ꝓuiderunt ne aliqs ꝓpter immēſum onus habeat cauſam ſe ab/
i ſentandi quod ad petitione & reqſitionē fiendā,& q̄ fiet corā .D.Refe
rendario ꝑ quartā partē capitū familiariū ſoluētium,ſiue ſint deſcripti,
ſiue habitātes tātum in aliquo cōi uel terra diſtrictus & epātus Parme ſingu/
lo anno ſemel tantum de menſe Ianuarii corrigaꝫ uel fiat denuo equalātia ꝑ
hoīes ipſius terre,uel uille in qua ſint & habitēt familie ſeu foci duodecim,&
ultra,& abinde infra,ad petionē,& requiſitionē duoꝝ hoīum capitum fami/
liaꝝ ut ſup.& ſi facta dicta reqſitione nō fiat talis equalātia tales requirentes
non poſſint cogi per miſtralem nec per uicinos ſuos,ad ſolutionem alicuius
oneris donec fuerit correctū uel factū eſtimū,qui officialis ſic reqſitus teneaꝫ
oībus iuris remediis cōpellere,& cogere predictū cōe,& hoīes ad dictā equa
lantiam fiēdam,& nihilominus interim recuſantes uel negligētes facere hu
iuſmodi equalātiam,teneanꝫ ad ſolutionē oneꝝ,& expēsaꝝ ꝓ talibus requi/
rentibus donec ipſum eſtimum ſeu equalātia facta fuerit ut ſupra,Et ubi que
ſtiō eſſet de aliqbus bonis mobilibus uel immobilibus ſemper ꝑſumanꝫ fo
re illius q talia bona poſſidet niſi cōtrariū manifeſte appareat, & hoc eſt quā
tū in fauorē ſoluētiū onera,ſaluo ī ceteris iure tertii,ubi uero quis ciuis uellet
uel niteretꝫ euitare ſolutionē ꝓ bonis ꝓ quibus alias onera ſubire ſolitus erat,
tūc legitime oſtēdat,& fidē faciat q bona ſint ſua,& iuſto titulo acquiſita uel
aliam legitimā cauſam probet,quare ad ſolutionem nō teneanꝫ,nec ſibi ſuffi
ciat dicere quod ſint uel preſumanꝫ ſua quia ipſe poſſidet.

¶ Quid introductum ſit quando homines uillarum ſe abſentāt,& recedūt
cū familia uel parte ab epātu parme aut moriunꝫ relictis heredibꝰ nō ap
tis ad laborādū uel laborari faciendū eoꝝ bona,aut hereditas eoꝝ eſt ua/
cās & onera illis incōbentia nō ſoluunꝫ. .XIX.

Tem quia ſepenumero cōtingit homines uillarum ſe abſentare ab epa
i tu parme cum tota eorum familia , uel ſaltem maiori & utiliori
parte,aut etiā eis moriētibus relinquere heredes imbecilles q laborare
& laborari facere nequeūt,uel etiā eoꝝ hereditas eſt uacās,& ꝓpterea onera
eoꝝ bonis ſpectantia ſoluere nō poſſe,& ob hoc inſupportabiles danꝫ īpenſe

ſtatuerūt,& ordinauerūt,q aduenietibus dcis caſibꝰ uel altero eoꝝ miſtralis
& cōſules uille teneanꝫ & obligati ſint tribꝰ diebus dn̄icis cōtinuis poſt cele
brationē miſſe,ſi miſſa ea die celebrabiꝫ,& ſi ea die nō celebrabiꝫ hora debita
miſſe ſono cāpane ꝑmiſſo,bona taliū ꝑſonaꝝ ſup plateali ſiue cimiterio eccl.
ī q̄ tenenꝫ diuina officia audire,& eccl. ſacramēta ſuſcipe,ſubhaſtare.i.ad pu
blicū ponere incātū duobus mōis.ſ.primo ad affictū uel ad laborādū uel ad
ſoluēdū onera talibus bonis ſpectātia.ſecūdo mō incātenꝫ ꝓ eis uēdēdis,& fa
ctis hiis tribus pub.incātibꝰ tertia dn̄ica debeāt talia bona delibare ꝑ pub.
inſtrūm meliorē cōditionē offerēti,ꝓ fictu ſeu ꝑ laborādo ad mediū ſeu ꝑ ſol
uēdo onera ut ſup.& talis locatio uel cōceſſio durare debeat donec dn̄i taliū
bonoꝝ reuertanꝫ ad habitādū ī dcō loco uel uilla,uel donec effecti fuerīt ha-
biles ad laborādū ſingula ſingulis cōgrue referēdo,& ſi nullus repireꝫ q talia
bona uellet cōducere ad affictū uel ad laborādū,ſeu ad ſoluēdū onera tūc de
liberenꝫ emere uolētibꝰ & plus offerētibꝰ hac tn̄ lege q ſi tales q ſe abſentaſ/
ſent uel laborare ſeu laborari faceꝫ nō poſſet uel eoꝝ heredes uel illi qbus de
derīt uellēt intra tp̄s decē annoꝝ a die delibatiōis incipiēdoꝝ talia bona re
emere,qtales q acqſierīt ſupradicto mō teneanꝫ illamet bona ꝑillomet ꝑcio
quo ipſi acqſiuerīt retrouēdere,ſolutis tn̄ etiā melioramētis utilibꝰ uel neceſ/
ſariis,q emptores uel eius heredes,& qbus dederīt facta oblatiōe reali ,& de
poſitiōe ꝑcii ſtatim teneanꝫ ad ipſā retrouēditionē facieñ.aliogn ipſo iure &
facto dominium & poſſeſſio retrotrāsferanꝫ, & retrotrāſlata intelligantur
perinde ac ſi uēditio facta eſſet , itaqoīa iura primeua intelliganꝫ trāſlata&
ſint ipſo iure,& ſi nullus repireꝫ q uellet nec cōducere ad affictū uel ad labo
rādū ſeu ad ſoluēdū onera nec etiā emere,tūc ꝑfati miſtrales & cōſules teneā
tur & cogi poſſint oībꝰ iuris remediis p.D.Referend.talia bona ad ratā eſti
mi qhabēt ī ſuo cōi ī hoīes dicti cōis diſtribuere cui.D.Referenda.tali caſu
adueniēte ꝑfati miſtrales & cōſules teneanꝫ denūtiare ſub pena ducato.decē
appli.ꝓ dimidia camere,& ꝓdimidia cōi parme qn̄cūq accideret talia bona
nō poſſe nec locari nec uēdi ut ſup.redeūtibꝰ tn̄ dn̄is taliū bonoꝝ uel eoꝝ he
redibꝰ intra decēniū qn̄ talis diſtributio eēt facta ea rehabere poſſint ut ſu.in
ꝑcedētibus ſtatutū eſt,& qtn̄ ꝑ hoc caplūm nec ī eo cōtēta nō ꝑiudiceꝫ mino
ribus qn ſe iuuare poſſint ī integrū reſtitutiōe ꝓut eis de iure cōpetet.

¶ Quod miſtrales & conſules uillarū poſſint authoritate ꝓpria nō ſoluen
tes onera pignorare,ac bona taliū debitorū uendere. .XX.

Tē ad tollendū expēſas correrioꝝ & berrouarioꝝ q̄ inferunꝫ habitāt
i bus in epātu parme ſtatuerūt & ordinauerūt q conſules uel miſtralis ī
cuiuſlibet uille uel cōis epātus parme antequā cōducant uel mittant
dictos correrios aut berrouarios ad accipiendū pignora ab hiis q ſunt debi/
tores in cōi ſuo occaſione oneꝝ teneanꝫ & debeāt etiam ſine licentia alicuius
officialis ꝑ ſe uel uicinos ſuos tales debitores pignorare,alioquin ſoluāt totā
& integrā expenſā q̄ paſſi fuerint ipſi debitores ꝓpter acceſſū correrioꝝ uel

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І.І. МЕЧНИКОВА

berrouarioꝝ ad capiendū dicta pignora ab ipſis debitoribꝰ & cadāt ipſo fa
cto i penā ſol.uigīti imp. ꝓ quolibet & q̄libet uice ab eis irremiſſib. auferē.
& cōi parme applic.ſaluo q̄ ſi ille quē miſtralis uel cōſul dicet aliq̄d debere
ſoluere reſpōdeat ipſe uel aliqs de eius familia ſe nō teneri ad ſoluēdū illud,
uel tm̄,q uel q̄tū dicet uel petet miſtralis ipſe,tūc aut det pignus p̄ſatū ſub
dicta pena dicto miſtrali,aut ipe & miſtralis,niſi alr̄ fuerit in cōcordia,cōpa
reāt infra tres dies tūc ꝓxime futuros corā D.Vicario uel Referēdario par
me ad decidi faciēdū cōtrouerſiā utrū teneaꝛ uel nō teneaꝛ ſub pena ſol.decē
impe.obmittēti cōparere ut dicit infra terminū dictū applicāda alteri cōpa
rēti,& ſi qs ipoꝝ ꝑ declarationē D.Vic.uel Referē.id uel plus petierit q̄ de
buerit habere uel ſoluere recuſauerit uel negauerit id ad q̄d tenebit ſiue i to
tū ſiue i parte,ſoluat alteri parti duplū dānoꝝ expēſaꝝ & itereſſe q̄ paſſa fue
rit ipſa pars ꝓ ipſo litigio,i qbus cōputet ſalariū illius tpis quo ſteterit fru
ſtra,ſiue occupatus ꝓ p̄dictis,ille q reptus fuerit fouere iuſticiā.Poſſint etiā
cū duobus uel tribus ditioribus hoibus ſne terre capitibus familiaꝝ habitā
tibus i ipſa terra uēdere aut pignori dare pignora ut ſup.capta nec nō tot de
bonis mobilibus,& fructibus bonoꝝ dictoꝝ debitoꝝ ſoluere recuſantiū di
cta onera,tā pendētibus q̄ ſepatis a ſolo,ac etiā bona imobilia locare ad affi
ctū uel ad laborādū ad mediū,tertiū uel quartū uel alio mō,& ad terminos
de qbus eis placuerit,cū ſciētia tn̄ alioꝝ ſuoꝝ cōuicinoꝝ,& maiori parte ipo
rū nō cōtradicentiū,& p̄tia ipſoꝝ bonoꝝ mobiliū,& fructuū,& pignorū,&
p̄dictos affictus & redditꝰ recipe uſq ad ſummā q̄ ſufficiat ad ſolutionē one
rū p̄ſatoꝝ cōuertendā i ſolutionē dcoꝝ oneꝝ,& q̄d qcq̄d factū fuerit in p̄di
ctis ualeat,& teneat tanq̄ ſi eſſet factū ſeruata qualibet ſolēnitate iuris, & q̄d
qlibet nō ſubiectus iuriſditioni cōis parme habēs tenēs & poſſidēs , uel q in
futurū hēbit,tenebit & poſſidebit aliqua bona imobilia i aliqua terra,uilla
uel loco obediēti cōis parme,uel etiā cōprehēſa i hac ꝓuiſione ꝓ qbus teneꝛ
& obligatus ſit ad ſolutionē onerū aliquorū i ipſa terra uilla uel loco nō poſ
ſit āmouere nec exportare alio,nec cōduci facere aliquos fructus& redditus
dictorū bonoꝝ niſi primo & an̄ oīa p̄ſtiterit fideiuſſorē idoneū miſtralibꝰ di
ctarū uillarū terrarū & locorū,& qlibet miſtralis & cōſul poſſit etiā ꝓpria
auctoritate ipſos fructus & redditus colligere cape arreſtare ſeq̄ſtrare & re-
tinere penes ſe ꝓ ſolutionibus onerū p̄dictorū ad effectū ut eis ſit cautū de ſo
lutiōe onerū p̄ſatorū ꝓ toto āno donec fideiuſſorē idoneū p̄ſtiterit ut ſu.& q
ꝓ p̄dictis fructibus redditibꝰ & affictibus ſic habitis uel habēdis quouiſmō
ꝑ ipſos miſtrales,&ut ſup.ipi miſtrales & hoies nō teneanꝛ nec cogi poſſint
ad aliq̄ rationē reddenda poſt annū cōtinuū poſt ipſorū receptionē aliqbus
quoꝝ fuerit ipſa bona ſi ſint tpe quo capta fuerit ut ſu.p̄ntes i ep̄atu parme,
abſentes aūt poſſint redditionē rōnis infra biēniū tantū petere & nō ultra.

¶Quod nō poſſit pignorari aliq̄ ꝓ oneribus niſi debitores,& qn̄ miſtralis
nō hēt pignora,& de ſolutiōe correrioꝝ ſeu berrouariorū. XXI.

Tē q aliq̄ berrouarii uel correrii cōis Parme ꝓ aliqbus oneribus uel
grauaminibus camere,aut cōis parme tā ipoſitis q̄ de cetero imponē
dis nō audeāt,nec ꝓſumāt pignorare aliq̄ pſonā p̄ter q̄ debitores debē
tes ſoluere,illos uidelicet quos dixerit eiſdē correriis ſeu berouariis miſtralis
terre ſeu uille,& ſi iuerint ad pignorandū miſtralē p̄ſatū& miſtralis nō heret
pignora ſufficiē tia ad ſolutionē p̄ſatā tūc pignorar d̄beāt &poſſit unū uꝰ plu
res ex uicinis ſeu hoibus dicte terre ſeu uille ſolū uſq ad ſatiſfactionē eiꝰ quā
titatis ꝓ qua iuerit uel ibūt ad pignorādū,hoc intellecto q tn̄ habeāt ſolutio
nē ſue mercedis ꝓ una ſolū pignoratione,nō obſtāte q eſſēt plures pignora
tiones,& ꝓ ipſa unica ſolutione,ipſos oēs pignoratiōes facere teneanꝛ ſub pe
na p̄dēdi oēm ſolutionē,q̄ ꝓ illa uice deberēt uel poſſēt petere a dicto miſtra
li ſeu cōi ꝓpignoratione facta uel fiēda de ipſo miſtrali ſeu cōi,& ſub aliis pe
nis cōtentis i ſtatutis cōis parme ſup talibus editis & edēdis quas ipo facto
incurrāt,& ſi ſolutionē recepint aliter q̄ ſupra ordinatū eſt,ipſā indilate reſti
tuāt ſub pena florenoꝝ decē auri ꝓ qualibet uice applicā.camere p̄libati dn̄i
nr̄i,& ſi infra dies decē poſtq̄ p̄ſata fuerit cōmiſſa ille q ſic idebite cōtra p̄ns
capl̄ fuerit pignoratus,moleſtatꝰ uel ſoluer coactus ut ſup.hoc denūtiauerit
D.Poteſtati parme,aut eius Vic.aut Refle.tūc facta tali denūtiatiōe teneaꝛ
tales correrios & berrouarios denūtiatos cogere ad reſtitutionē pignoris p̄ſa
ti,ſeu denarioꝝ receptoꝝ ꝓ dicto pignore cōtra formā huius capituli,& p̄ſa
ta locū habeāt i iudice gabellaꝝ & aliis qbuſcūq officialibꝰ habentibꝰ bai
liā pignorari faciendi,& de p̄ſatis credaꝛ & credi debeat ſacramento miſtra
lis,& etiā cuiuſlibet alterius pſone cū uno teſte,etiā habitatore uille dicte.

¶De exemptiōe nō ſubiectoꝝ iuriſditiōi cōis parme q de alieno diſtrictu ue
niūt ad habitādū i diſtrictu parme uel eius ep̄atu. XXII.

Tem ꝓuiderūt q cuilibet pſone nō ſubiecte iuriſditioni cōis parme q̄
de cetero ueniet d alieno diſtrictu i diſtrictu parme uel eius ep̄atu cau
ſa culture terraꝝ,&cauſa laborādi cū pſona ſua terras i parmen̄.diſtri
ctu,& ep̄atu ſeruet ſtatutū cōis parme exēptionū & imunitatū eis cōceſſaꝝ
ꝑ ipſa ſtatuta dū mō infra duos menſes poſtq̄ uenerit ad habitādū ut ſup.i
diſtrictu parme & eius ep̄atu ex cauſa p̄ſata ſe p̄ntent corā vica.D.potātis&
D.antianis cōis parme,& ſe noiatim,& p̄noiatim cū oibus de familia ſua&
unde ſnnt,&unde uenerūt ſcribi faciāt,&tūc fiāt eis ꝑ potātē ſeu eius vicar.
&.D.antianos lr̄e atteſtatiōis ſui aduētus& imunitatis & exēptionis ſibi ſer
uāde,aliter q nō ſeruauerit uel nō ſeruabit ordinem prefatū nō gaudeat nec
intelligaꝛ gaudere aliquo bn̄ficio immunitatis,& exemptionis.

¶De imunitate eoꝝ q a diſtrictu p̄me ſe abn̄tauerūt ſi redir uolūt.XXIII.

Tem ut ſit maior copia laboratoꝝ i diſtrictu Parme & eius ep̄atu ſta
tutū & ordinatū eſt q illi q ſe abſentauerit,& etiā illi qui deinceps ſe
abſentabūt & ſteterit abſentes a ciuitate diſtrictu& ep̄atu parme cum
ipſorum familiis per ſpatium trium annorum continuorum , & quiredire

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

uoluerint & redibūt ad ſtandū & habitandū, & ſtabunt & habitabunt cum eorum familiis in diſtrictu & epatu parme ſi preſentātes ſe de hoc fidem fe-cerint corā .D. Vic. & Antianis cōis parme, & ſcribi fecerit ut ſup. & obſer-uauerint ea de quibus in alio ꝑcedenti capitulo fit mentio, uocatis tamen ui-cinis eoꝝ redeuntiū cū quibus erāt obligati ſoluere, & onera ſuſtinere, ſint & eſſe intelligātur immunes, & exempti a b omnibus oneribus impoſitis, & de cetero imponendis iuxta formam capituli ꝓximi ꝑcedentis uſq; ad eoꝝ red-ditū quantū eſt ꝓ buccis ipſoꝝ & familiarū ſuoꝝ qui uenerint, non autem quātū eſt ꝓ oneribus impoſitis uel imponendis bonis ipſoꝝ quinimmo oēs fructus & redditus bonoꝝ ſuoꝝ habiti, & ꝑcepti ſeu habendi & percipiendi ex ipſis bonis uſq; ad reditum predictum pro rata cedāt, & cedere intelligā-tur in ſolutione dictorum onerum impoſitorum, & imponendoꝝ ut ſupra.

¶ Quod nullus ꝗ teneat ad ſoluere onera in aliq̄ uilla poſſit ꝑ nobiles ſeu feudatarios uel ꝑ eis cogi ad aliq̄ grauamina & onera. .XXIIII.

i Tē ꝙ aliqua ꝑſona ꝗ̄ obligata ſit ad ſoluēdū onera ī aliqua uilla ſeu terra epatus parme ſecūdū formā ꝑſentiū ordinū nō cōpellat nec cōpelli poſſit nec debeat realiter uel ꝑſonaliter ad ſoluēdū aliq̄ grauamina nec aliq̄ onera nec aliq̄d datiū pedagiū uel gabellā ꝑ aliquos nobiles potētes ſiue feudatarios aut ꝑ aliq̄bus nobilibus potētibus ſiue feudatariis epatus parme nec ꝑ aliq̄ ꝑſona eccleſiaſtica & nō ſubiecta iuriſditiōi cōis parme ſaluis ſemꝑ pactis & ordinamētis datioꝝ & gabellaꝝ ciuitatis & epatus parme, ac intra-taꝝ .D. nr̄i ꝗ̄ pacta tñ tā ꝑn̄tia q̄ futura ī ſuo robore & firmitate ꝑſiſtāt.

¶ Quod mezadri ſiue coloni partiarii & maſſarii ciuium nō poſſit aliquo mō grauari ꝓ bonis ipſoꝝ ciuiū que laborāt. .XXV.

i Tē mezadri ſiue coloni partiarii ciuium nō poſſint ullo quouiſ mō q̄ſi-to colore cauſa aliqua uel occaſiōe cogi ad ſoluēdū in illa uilla in qua laborāt poſſeſſiōes ciuiū uel alibi etiam in locis & uillis ubi deſcripti ſunt aliq̄ onera uel grauamina ſubſtinere cuiuſcūq; cōditionis exiſtāt ꝓ ipſa poſſeſſiōe, & terris quas laborāt ad mediū uel partē a ciuib⁹ q a ꝑ ipſis bonis ciues quoꝝ ē ꝓprietas onera ad eos ſpectātia ſubſtinēt ī ciuitate, & ſi agētes ꝓ illo cōi ī quo ſūt ipa bona ſita uel ꝑ alio atrētauerit uel attētare ī futuꝝ ꝓſum-pſerit qcq̄ ī cōtrariū tūc ipſo iure & facto cadat miſtralis ſeu cōſul, & alii agē-tes ꝓ q̄libet uice ī pena ducatoꝝ decē applic. ꝓ dimidia camere apoſtolice, & ꝓ altera dimidia ciui cuius erit ꝓprietas bonorū, & nihilominus qcquid cōtra huius capituli diſpoſitionē attēptatū fuerit ipſo iure caſſū, & irritū ſit, nec ulla cōſuetudo in cōtrariū induci poſſit, & inducta caſſet, & anullet ac caſſa, & anullata ſit ipſo iure abſq; aliqua ſententia.

¶ Quod ciues & incole ciuitatis parme nō poſſint ꝑ feudatarios, & nobi-les ad aliqua onera cogi. .XXVI.

i Tem prouiderūt & ordinauerūt ꝙ ciues tā creati quam originarii, & antiq quam etiā alii habitātes in ciuitate parme ꝗ ad onerū ſeu eſtimi ſolutionem nō tenētur cum ruralibus cogi nō poſſint ꝓ bonis ipſorum in aliquo loco terra uel uilla tā exempta quā nō epatus parme nec eſtimari poſ-ſint & allibrari nec etiā ꝓ fructibus ipſoꝝ moleſtari datiari, ſeu collectari, per quemcūq; nobilem uel potētem cuiuſcūq; gradus, cōditionis, & preeminētie aut dignitatis exiſtat quin libere de eoꝝ terris uel uillis tā exēptis quam nō, extrahere poſſint, & cōduci facere ad ciuitatē parme cū hoc ſit etiā ꝑ cōſtitu-tiones apoſtolicas diſpoſitū & ordinatū, ad quas ſemꝑ habeat relatio, & hoc nō obſtan. aliquibus priuilegiis ſub quauis forma & etiā quibuſcūq; clauſu-lis derogatoriis etiā fortioribus cōceſſis, & in futurū cōcedendis.

¶ Quod bona ſemel obnoxia, & obligata ad onera trāſeant in quemcūq; cū obligatiōe ſoluēdi ipſa onera uſq; ad nouā eſtimi reformationē. .XXVII.

i Tem ꝓuiderūt quod quelibet ſingularis ꝑſona uel uniuerſitas nō ſu-biecta iuriſditioni cōis, & maiori magiſtratui ciuitatis parme cuiuſque gradus, cōditionis, & preeminētie ac dignitatis exiſtat, & quacūq; pre-fulgeat dignitate que in preteritum emerit uel aliquo modo acquiſiuerit bo-na immobilia uel aliquod ius rei immobili adherēs, uel in quam quoquomo-do ipſa bona uel iura alicuius perſone cōis collegii uel uniuerſitatis peruene-rint, & deuoluta fuerint, ac q̄libet ciuis aliaue ꝑſona uel uniuerſitas cuiuſcūq; gradus cōditionis & ꝑeminentie ac dignitatis exiſtat, qui uel q̄ in futuꝝ talia bona, & iura quoquomō acq̄ſiuerit uel in quos ipſa bona ac iura quoquomō ꝑuenerit q̄ fuerit uel ſint aſtricta obnoxia uel obligata ad ſolutionē oneꝝ in aliq̄ uilla ſeu terra epatus parme teneat & cōpellat ac cōpelli poſſit ad ſoluē-dū onera & ſalaria miſtralis & cōſulū ꝓ ipis bonis īmobilib⁹ q̄ ſic emerit uł acq̄ſiuerit ut ſup. cū hoīb⁹ terre ſeu uille ī q̄ ipſa bona ſūt obnoxia uel obliga-ta, ita ꝙ bona ꝑfata ī quēcūq; emētē & acq̄rentē tanq̄ affecta & obnoxia ac ſi eēnt tributaria & q̄ quātū ad hoc tributaria ſit trāſeāt cū onere ſuo uſq; ad no-uā eſtimi reformationē dūtaxat, & hoc ſolū ꝓ rata ipſis bonis cōtingēte & ꝓ onerib⁹ tm̄ impoſitis uel imponēdis ꝑ .D. N. aut ꝑ cōe parme nō aūt ꝑ alios nobiles ſeu feudatarios ſub quoꝝ iuriſditiōe bona ſint poſita nō obſtātibus q̄-buſcūq; ī cōtrariū faciētibus q̄ hic ꝓ exꝓſſis habeant etiā ſi de ipſis oporteret hic mētionē fieri ſpecialē, ſalariū aūt miſtraliū exceder̄ nō poſſit ſol. duos pro q̄libet libra deñ. exigēdoꝝ ꝓ onera ꝑfata, & ſalariū cōſulū nō poſſit exceder̄ florenū unū a moneta ꝑ quolibet cōſule ī uno āno ꝗ cōſules nō poſſit eē plus q̄ duo quātū ſit ꝓ exactiōe dc̄i ſalarii, & ſi ī pluri ꝑfata ſalaria cōſtituta fuerit illa exigi nō poſſint nec aliquis cogi poſſit ad illud plus ſoluendum.

¶ Quod pactiones, & cōuentiones cōtra precedens capitulum nullatenus obſeruentur. .XXVIII.

i Tem quia ſepiſſime contingit fieri conuētiones pactiones que ſecreto uel palam iniri ut alienantes bona oneribus obnoxia nō obſtāte q̄d prefata bona alienauerint, & ea amplius non poſſideant, nihilominus teneantur & debeant cōtinuare ſolutionē oneꝝ, & ſubſtinere adhuc ꝓ bonis alienatis q̄cūq; grauamina incōbentia, & tā impoſita quā imponēda nomine

Camere,& hoc uſq; ad nouum cōpartitum ſeu reformationē ſeu ſimpliciter
ſine ulla tp̄is prefixiōe ipſoſq; emētes ciues uel aliter acquirētes a p̄dictis one
ribus imdēnes p̄ſtare,perinde ac ſi ea bona nō alienaſſent,idcirco ad obuiā/
dum talibus fraudibus ut ſubueniat intolerabilibus hoc modo alienātium
incommodis ꝓuiderūt,& ordinauerūt tales pactiones ſeu cōuētiones de cete
ro nō ualere nec tenere inter ipos alienātes,& acqrētes tamq̄ fictitias & ſimu
latas,& q̄ fictitie,& ſimulate habeant,& ſint,etiā ſi i inſtrumēto adeſſēt clau
ſule ac renūtiationes quecūq;,& in ſpetie huic capitulo eſſet renūtiatū,& pro
nullis,& irritis fictitiis & ſimulatis haberi ordinauerūt,etiā ſi iuramētum in
eis interpoſitū eſſet,ita ut de eis,& ſup eis de cetero ius aliquod nō reddatur,
nec aliquis audiat in iudicio uel extra perinde ac ſi facte nō eſſent.

¶ Quod in futuꝝ nulle fiāt ſeperationes. .XXIX.

Tem ꝓuiderūt & ordinauerūt quod in futuꝝ ulloq; unquā tp̄e nulle
i fiāt ſeperationes & ſi facte fuerint nullatenus obſeruētur,nec ꝓuiſiōes
lr̄e aut priuilegia impetrata quouiſmō obſeruari debeāt, qnimo p im
portunitatē impetrate dicant,& ſi p aliquē impetrate& obtēte fuerit,etiā cū
qbuſcūq; clauſulis derogatoriis uel aliis etiam fortioribus nullius ſint ualo
ris,efficatie uel momēti ipſo iure abſq; alia ſentētia declaratoria.

¶ Reuocatio & derogatio oīum immunitatū & exēptionū que tēderent in
preiudicium tertii. .XXX.

Tem ꝓpter paupꝫtatem incolaꝝ ep̄atus parme & deficiētiā pſonatum
i eiuſdem ep̄atus q̄ pceſſerūt ꝓpter turbines belloꝝ,& peſtes ac penu/
rias,q̄ in ipſa ciuitate & ep̄atu uiguerūt quas ob cauſas eſtima & pſone
uillaꝝ in immēſum diminute ſunt ne ſupſtites nimiū grauent in futuꝝ,ſta
tuerūt & ordinauerūt quod oēs exēptiones & īmunitates tā p bonis q̄ p pſo
nis p quēcūq; cuiuſuis ſtatus cōditiōis & p̄heminētie exiſtat obtēte i detri/
mētū alioꝝ ac i futuꝝ obtinēde reuocent & reuocate ipſo iure& facto intelli
gant,& p reuocatis & nō cōceſſis habeātur& ſint,imo p iportunitatē obtēte
fingant etiā ſi in illis adeſſēt clauſule derogatorie cuiuſcūq; efficatie p quas
alias dici poſſet hāc reuocationē ſuū effectū opari nō poſſe,etiā ſi eſſēt tales d̄
qb⁹ ſpecificā& idiuiduā mētionē fieri i hac reuocatiōe opus eſſet,i eiſq; adeēt
clauſula ex certa ſciētia &d̄ plenitudine potātis aut alia q̄libet q̄ dici ul' exco
gitari poſſet p q̄ huic caplo i totū uel i partē derogaret uel derogari poſſet.

¶ Quod ciues habitātes extra ciuitatem nō gaudeant beneficio ciuilitatis
quo ad onera ſubeunda. .XXXII.

Tem prouiderūt,& ordinauerūt quod qlicūq; Ciuis tam originarius
i quā ex priuilegio uel aliter,q habitet cum familia ſua uel maiori par/
te familie habitare repertus fuerit tempore ꝓuiſionis nouiter fiende in
aliqua terra,caſtello,burgo,loco,uilla,caſſina,hoſpitio,molendino,uel taber
na in epiſcopatu Parme ſitis,tam immediate quā mediate ſubditis,ſiue ibi la
borauerit ſeu laborare fecerit terras ad ſuas manus ſiue nō,& ſiue ibi fecerit

aliquod exercitiū,ſiue nō teneat nō attēta aliquā ciuilitate quā hoc reſpectu in
cōſideratione haberi noluerūt toto tp̄e quo eſtimū nūc uigēs durauerit quod
qdem de qnquēnio in qnquēnium debeat reformari ibidē p totū hoc qnquē
niū cōtribuere ad onera quecūq; ſicuti tenent ruſtici & alii in p̄n̄ti ꝓuiſione
cōprehenſi p bonis,& buccis q habuerit uſq; ad nouā eſtimi reformationē,
& ne ipſoꝝ timore uel gr̄a ruſtici cū eis colludere poſſint,ſtatutū &ordinatū
eſt qd' ſingulis annis anteq̄ labat mēſis Ianuarii teneant ſub pena ducatorū
uiginti camere apoſtolice p dimidia,& p alia dimidia cōmunitati parme ap
plicādoꝝ teneat miſtralis, & cōſules illius uille in qua ipſos ciues habitare
cōtingerit eoꝝ noīa & ꝓnoīa ac eſtimū bonoꝝ ſuoꝝ in ſcriptis dare notario
D.Refereñ.ut poſſint deſcribi ſup libro ꝓuiſiōis cū ceteris hoībus dicte uil
le.Et intelligat hoc ſaluis cōtentis in decimo & undecimo capitulis.

¶ Cōtra ciues qui nō ſubſtinent onera ciuitati incombētia,& eos qui nō ha
buerūt domos in ciuitate,ac qui ſe abſentauerūt ab ep̄atu ut quo ad onera be
neficio ciuilitatis nō gaudeāt. .XXXIII.

Tem quia non eſt conueniens nec equum ut Ciues qui non patiuntur
i nec ſentiunt onera ciuitatis & ciuium,ſentiant& commoda cum ſcri/
tum ſit,quem ſequūtur cōmoda ſequi debēt incōmoda,ſtatutū & ordi/
natū eſt qd' oēs ciues etiā antiqui ſeu originarii cuiuſcūq; cōditionis exiſtant,
etiā ſi eſſent nobiles,exceptis feudatariis actu iuriſditionē habētibus q onera
ciuitati,& ciuibus incōbentia nō ſubſtinuerit,& in futuꝝ nō ſubſtinebūt cū
ceteris ciuibus i ciuitate parme cōmorātibus,& ad ea onera nō cōtribuerint
nec de p̄n̄ti cōtribuāt etiā ſi de p̄n̄ti ad ciuitatē uenirēt nullo mō poſſint & ua
leāt eoꝝ bona etiā exēpta,& nullibi deſcripta ab oneribus libera tenere, ſed
immo oīa eorum bona allibrentur,& in eſtimo cū ruralibus ponātur, adeo
quod in quēcunq; cum tali onere trāſeant,ſaluo qd' ſi in ciuitate habitātes pa
rati ſint cū effectu ſupradicta adimplere,& in termino unius mēſis a die pro
clamatiōis fiende fideiuſſionē de eis adimplēdis p̄ſtiterint bona ſua exempta
libera teneātur p bonis uero allibratis cū ruralibus ſoluāt uſq; ad nouā eſti/
mi reformationē,& idē ſtatutū intelligat i ciuibus creatis ab hinc retro q do
mos nō acquiſiuerint,& acquiſitas nō retinuerint in ciuitate parme ante cha/
lēdas Ianuarii anni.M.D.xxx.uel q tpib⁹ limitatis p p̄n̄tes ordines in ciui
tate nō ſteterint,& ciuilitatē nō obſeruauerit,nec nō in hiis ciuibus qui a cha
lendis Ianuarii anni.M.D.xxx.citra,extra iuriſditionē parme, & in loco in
p̄n̄ti ꝓuiſiōe & p̄equatiōe nō cōprehēſo domiciliū cōtuliſſent uel habitaſſent
ut oīa eoꝝ bona in ea uilla,& loco deſcribant i quo deſcripta eſſent ſi non eſ
ſent ciues,& hec non obſtantibus aliquibus priuilegiis exēptionibus uel im
munitatibus cōceſſis uel i poſteꝝ cōcedēdis, etiā p Sāctiſſimū.D.N. uel aliū
ſupiorem quibus in hac parte derogatū ſit & eſſe intelligatur.

¶ Cōtra eos qui ſe ab ep̄atu parme uel buccas ſue familie abſentare fecerūt
ne deſcribantur. .XXXIIII.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені М. ГОРЬКОГО

i Tē ꝓpter rumorē ac ſuſpitionē q̄ iam pluribꝰ annis inualuerūt quod
noua eſtimi reformatio,ſeu ꝓuiſio fieri debet multi nobiles,& ciues fo
ris habitātes ac ruſtici uolētes,& ſe uel cōia in q̄bus habitabāt alleuia-
re ī totū aut partem buccas eoꝝ familie abſentare ſeu aufugere fecerūt a Ka
lendis Ianuarii anni.M.D.xxx.citra extra iuriſditionē,& epatum parme uel
in aliquo loco exempto ſtatuerūt,& ordinauerunt quod nihilominus deſcri-
bi & comprehendi debeant pro bonis,& buccis eorum in eo loco & locis in
quibus deſcripti,& cōprehēſi fuiſſent ſi ſe nō abſentaſſent,ita quod habeā-
tur perinde ac ſi ſe nō abſentaſſent.

¶Quod ciues creati a Kalendis Ianuarii.M.D.xxx.citra nō gaudeant pri
uilegio ciuilitatis. ·XXXV.

i Tem quia propter rumorem,& ſuſpitionem de q̄bus in ꝓximo prece
denti capitulo ſimiliter multi potius ſe & bona ſua liberandi cauſa ab
oneribus quam deſiderio ciuilitatis & ciuitatem inhabitādi ſe creari ci-
ues ꝓcurarūt ideo ſtatuerūt,& ordinauerūt quod nullus q̄ ſit a Kalē.Ianua
rii.M.D.xxx.& citra creatus ciuis uel aliter ex priuilegio ciuilitatē adeptus
fuerit pn̄ti eſtimi reformatione ſeu ꝓuiſione nullo mō gaudere poſſit,& uale
at,q̄nimo reſpectu eius bonoꝝ ut ruſticus habeat̄ & tractet̄ ac reputetur,per
inde ac ſi ciuilitatem nō habuiſſet,ſi autem ante predictas kalēdas factus fue
rit ciuis ſeruet̄ capitulū de hiis ciuibus creatis uel ex priuilegio loquens.

¶Quod bona acquiſita ꝑ eos qui nō tenent̄ ad onera a Kalendis Ianuarii
M.D.xxx.citra nō ſint ab oneribus libera. .XXXVI.

i Tem ſtatuerūt & ordinauerūt quod nullus nobilis etiā iuriſditionem
habens,nullus ciuis cuiuſuis generis ſit,uel alia quecūq; perſona com
mune collegiū uel uniuerſitas cuius ſtatus & preeminentie exiſtat ſitq;
uelit q̄ bona allibrata,& oneribus ruſticalibus deſcripta emerit, uel aliter ac
q̄ſiuerit quouis titulo a chalē.Ianua.M.D.xxx.& citra nō poſſit talia bona
beneficio pn̄tis ꝓuiſionis liberari ſeu exceptuari facere a preſenti ꝓuiſione,
q̄nimmo remaneāt allibrata & obnoxia uſq; ad nouā eſtimi reformationē.

¶Cōtra fraudes eoꝝ qui nō teneant̄ ad onera. .XXXVII.

i Tem ut obuiet̄ fraudibus que poſſent de facili committi prouiderunt
quod quicunq; ciuis originarius uel creatus, ſiue alia queuis perſona
cuius uis ſtatus & cōditionis ac dignitatis & preeminentie exiſtat,qui
gaudere poſſet beneficio preſentis ꝓuiſionis ſi uoluerit aliqua eius bona quē
ſint allibrata uel deſcripta in eſtimis ruralium cū aliquo cōi liberari facere a
collectis,& grauaminibus quibus ſubiecta erant teneat̄ docere de acq̄ſitione
ꝑ pub.inſtrumēta,uel per librū eſtimi cōis,uel ꝑ poſſeſſionē cōtinuā uiginti
aut triginta annoꝝ loco inſtrumenti ꝑ dictū librū eſtimi in quo bona colle-
ctis obnoxia ſcribuntur ea fuiſſe poſita & deſcripta eſtimo ſuo,& ſi libri eſti
mi eſſent deperditi uel occultarentur ,uel ſi reperirentur , & bona huiuſmo-
di ad eius eſtimum non fuiſſent deſcripta , tunc probare teneantur uocata

trī parte,& ſeu hiis quoꝝ intereſt uidelicet Miſtrali,& ſaltem quatuor ex ſe-
nioribus conſilii illius oppidi,ſeu uille per quinq; idoneos teſtes adminus ſe
talia bona poſſediſſe ac pro eis onera ſuſtinuiſſe in cōmuni in quo ſunt ob-
noxia ,& ultra prefata ut in totum tollatur uia fraudandi teneatur iurare ad
ſancta Dei euāgelia manibus corporaliter tactis ſcripturis in manibus apo
ſtolici Commiſſarii ac deputandorum ſeu deputatorum per cōitatem Par-
me,quod dicta bona de quibus fidē fecit mō quo ſupra uere & nō ſimulate,
ac ſine colluſione aliqua acquiſiuerit & ea ad cōmodum,& utilitatem ſuam,
& heredum ſuorum,& non alienam petit liberari ut ſupra.ſtatuerunt inſup
& ordinauerunt quod ſi in futurum reperiretur ſeu detegeretur quod bona
aliqua que fuiſſent ſubiecta oneribus & grauaminibus ruſticalibus aliquis
liberari ſeu exemptari feciſſet per preſentem equalantiam pro alio,& ad cō-
modum alienum,& non pro ſe & ad cōmodum ſuum heredumq; ſuorum
quod tunc,& eo caſu abſq; alia declaratione,& ſolemnitate iuris talia bona
ſint ipſo iure confiſcata pro quarta parte camere apoſtolice , pro alia quarta
communi Parme,& pro alia quarta parte cōi loci ubi fieret fraus , & ꝑ alia
quarta accuſatori.

¶Contra Miſtrales negligentes in exigendo ab his qui tenentur ad one-
ra. .XXXVIII.

Tem quia miſtrales aliquādo differunt ſibi ſatisfieri pro collectis , &
i oneribus per eos a debitoribus exigendis ,& ob hoc aliquando illici-
te exactiones ac impenſe proueniunt,ſtatuerunt & ordinauerūt quod
quicūq; miſtralis cuiuſcūq; uille uel loci qui finito anno quo officiū miſtra-
rie exercuerit,uel ad ſummū infra annū īmediate ſequentē poſt dictū annū
officii ſui pecunias ꝑ cōſules ī collectis poſitas,& ꝑ eos exigēdas nō exigerit
uel debitores ſuos nō conuenerint corā iudicibus cōpetētibus,& eos condēna
ri nō fecerit ſeu inſteterit ut condenent̄,amplius dictas pecunias nullo unq̄
tpe in futuꝝ petere & exigere ualeat,q̄nimo ſibi ꝑ pn̄s capitulū bene & inte
gre ſatisfactū intelligat̄,& ſilētiū ſit impoſitū,& nihilominus ipſi miſtrales
cāmere apoſtol.& cōitati Parme ſeu ab ea cauſā habētibus teneant̄ de ſuo ſa
tisfacere,& hoc niſi legitime doceāt de aliquo eoꝝ iuſto impedimento pro-
pter q̄ exactiones ad eos ſpectantes facere non potuerint,quia dicto caſu nul
lum eis preiudicium irrogatum eſſe uoluerunt.

¶Contra miſtrales aut conſules,& alios rurales occultantes uel ammittē-
tes librum eorum eſtimi. .XXXIX.

Tē q̄a miſtrales,& cōſules ſeu hoīes uillaꝝ caſtroꝝ & locoꝝ quoꝝcūq;
i ſepenūo uel ex malitia uel ex mala cuſtodia occultāt ſeu ꝑdunt librū
eſtimi ſeu librū ī quo eoꝝ eſtima & buccas deſcribi faciūt,& ob hoc ſepiſſi
me cōtētiones oriunt̄ & fraudes cōmittunt̄,q̄a ī eo libro habētes bona & buc
cas deſcriptas ſcire nō poſſint q̄tū eſtimi habeāt & q̄tū ſoluere teneant̄,ideo
ſtatutū & ordinatū ē q̄ miſtrales & duo ex ditioribus cuiuſlibet uille,caſtri,

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

burgi & loci agri parmeñ.teneant & obligati ſint ſub pena duca.x. auri ca
mere apoſtolice applican.ipſo iure & facto in caſu negligẽtie abſq; alia de/
claratoria ꝑ totũ menſe februa.cuiuslibet anni portaſſe copiã eſtimi ſui no
tario.D.Referẽ.i eccleſiola parme quicũq; cõtingerit ipos miſtrales &hoĩes
uillaꝝ ut ſup.eoꝝ particularia eſtima feciſſe uel facta reformaſſe & ipſe no/
tarius talẽ copiã ſub bona cuſtodia retinere debeat, ad hoc ut inſpici poſſit
per omnes ſua intereſſe putãtes & ipſe notari⁹ ſub pena duc.iiii.camere apo
ſtolice applic.nõ poſſit accipere ultra ſold.duos imp.ꝓ tali p̄ſentatione.

¶ Quod nõ ſit locus cõpenſationi alterius debiti ad euitandũ uel differen
dũ ſolutionẽ onerum. .XL.

Tẽ qa ſepiſſime accidit q̃ſolutiõis oneꝝ q̃ imponunt ꝑ camerã apoſto
i licã & cõe parme nec nõ tales imbottature uini impoſite deferunt ex
eo quod eſtimati uolũt in dictis ſolutionib⁹cõpenſare eoꝝ credita que
in cõi habẽt uel cũ miſtralibus,& ob hoc impẽſe inſupportabiles creſcũt &
inſurgũt ideo ſtatuerũt q̃ q̃cũq; cuius cõditiõis gradus dignitatis& p̄eminẽ
tie exiſtat etiã ſi eſſet nobilis uel feudatarius uel alia queuis pſona cõe colle/
giũ uel uniuerſitas q bona aliqua in aliquo cõi,uilla,caſtro,burgo, uel loco
parmen.dioc,habuerit allibrata,& oneribus huiuſmodi obnoxia teneat pri
mo ſoluere onera prefata nec poſſit cõpenſare aliqua eoꝝ credita q̃ haberet
ex alia cauſa q̃ ex cauſa dictoꝝ oneꝝ in p̄fatis debitis q̃nimo ꝑ offitiales ad
ſolutionẽ cogi poſſint,talia quoq; credita taliũ ſoluere debentiũ nõ poſſint,
aut debeãt aliquo modo ꝑ cõſules,& hoĩes uillaꝝ poni in brighis, ſeu colle
ctis niſi prius ſatisfactũ ſit & actualiter ſolutũ omne debitũ dicta onera con
cernẽs & ſi poſita ſint exigi aut cõpenſari minime ualeant niſi ordine ſupra/
dicto ſeruato.

¶ Quod q̃libet uilla teneat quotanis miſtralẽ eligere. .XLI.

Tẽ ꝓuiderũt & ordinauerũt ꝓ utilitate publi. cõium & uillaꝝ agri
i parmen.& ne in futuꝝ uille ob defectũ miſtraliũ efficiant inhabiles
ad ſoluẽda onera incũbentia,& ut indẽnitati camere cõſultũ ſit q ſin/
gulis annis ꝑ totã diẽ q̃ntãdecimã ianuarii q̃libet uilla,& cõe teneat, & de/
beat eligiſſe miſtralẽ ſuũ q hẽat exigere oĩa onera ipſius uille, & alia facere
q̃ ad offm miſtralis ſpectãt,& ꝑtinẽt,alioq̃n lapſo dicto termino non facta
huiuſmodi electione intelligat & ſit ipſo iure & facto miſtralis pro eo anno
ditior ideſt q habeat maiorẽ eſtimũ ipſius uille q ſit maior annoꝝ uiginti
q̃nq;,& habitãs in uilla,& ſi fuerint duo pluresue equalis eſtimi oẽs intelli/
gant eſſe miſtralis in ſolidũ,ſalariũ aũt ipſius miſtralis uel miſtraliũ intelli
gat ꝓut continet in capitulo p̄cedẽti ſub rubrica Quod bona ſemel obno
xia & obligata ad onera trãſeant in quẽcũq; &c.in ordine.xxvii. & tñ ſala/
riũ ipſum nõ dupliciter licet pſone miſtraliũ duplicent ſed ſalariũ ſit tantũ
pro ut in dicto capitulo.

¶ De modo,& ordine ꝓcedẽdi in cauſis oneꝝ,& q̄d a ſentẽtiis in cãis oneꝝ
ferẽdis nõ appellet,& q ſint iudices & cõſultores ĩ p̄fatis cãis. .XLII.

Tẽ ꝓuiderũt & ordinauerũt q̃ de p̄dictis oĩbus & ſingulis in p̄ntibus
i ordinibus & capitulis cõtẽtis,& etiã de oĩbus & ſingulis cauſis litib⁹
q̃ſtionibus altercationibus diſcordiis & cõtrouerſiis q̃ cõtingẽt uẽtilla/
ri ſeu agitari corã aliquo rectore uel officiali cõis parme ſup ſolutiõibus & di
uiſionibus oneꝝ p̄dictoꝝ,ſeu ſup p̄ntibus ordinibus ꝓcedatur & cognoſcat
ſummarie,& de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii,& quolibet tp̄e etiã feria
to nõ tñ introducto ĩ honorẽ Dei & ſanctoꝝ eius,& ſolẽnitate iuris obmiſſa,
ſeruatis tñ p̄ntibus ordinibus & ꝓuiſionibus,& hoc tã ſi ad petitionẽ miſtra
liũ & cõſulũ uillaꝝ & cõium cõis parme q̃ ſindicoꝝ ipſoꝝ cõium ſeu maio/
ris partis hominũ & pſonaꝝ ipſoꝝ,ſeu alicuius alterius potẽtis aliq̄d in fauo
rẽ ſolutionũ oneꝝ quã etiã ſi ex officio rectoꝝ & officialiũ cõis parme iudiciũ
agitet,ita q̄d hoĩes cito expediant,& ſolutiones dictoꝝ oneꝝ nõ differãtur,&
D.Poteſtas ac.D.Referen.habeat decidere & cognoſcere de p̄dictis niſi ali/
ter partes fuerint in cõcordia,& q̄d ab aliqua ſentẽtia lata ſeu ferẽda ſup p̄di
ctis nõ poſſit ꝓuocari nec de nullitate dici uel opponi ad effectũ ut retardet,
uel differat ſolutio onerũ,poſſit tñ peti in cauſis onerũ uertẽtibus coram.D.
Referen.conſiliũ ſapientis in curia.D.Poteſtatis ꝓut in cauſis datiorũ citra
tamen retardationem exactionis pecuniarum camere debitarum,& hoc etiã
intelligat de cõſilio ſapientis ubi emergat articulus iuris.

¶ Quod in emergẽtibus & incidẽtibus dubiis p̄ſentẽ pequationẽ tãgẽtibus
in depẽdentibus & cõnexis durãte expeditione ipius ſtari debeat deter
minationi.D.Deputatorum. .XLIII.

Tẽ ꝓuiderũt ꝓ faciliori expeditiõe huiuſmodi pequatiõis in q̃buſcũq;
i emergentib⁹ ſiue incidentib⁹dubiis ipſam cõcernentibus necnõ in de
pendentibus & cõnexis ab ea q̄d ſtari debeat determinationi.D.depu
tatorũ ſiue deputãdorũ a magnifica cõitate parme attẽto quod ipſi p̄ ceteris
oĩbus meli⁹ erũt informati,& donec fuerit expedita & cõcluſa ipa pequatio. .XLIIII.

¶ De obſeruatione preſentium ordinum.

Tem ꝓuiderũt & ordinauerũt q oĩa & ſingula capitula ſupradicta de
i uerbo ad uerbũ ꝓut iacent obſeruent & exequutioni mãdent ꝑ quoſ/
cũq; officiales parmeñ.&.D.N.& ĩ uolumine alioꝝ ſtatutoꝝ parmeñ.
inſerant & cetera oĩa & ſingula alia capitula nulla & caſſa ſint in hiis preſer
tim q̃ ſupradictis capitulis cõtraria eſſe reperiant uel ĩ aliquo repugnãtiam.

Petrus Rugerius.I.V.doctor.
Bartholome⁹ d̄ prato.V.I.doctor.
Io.Andreas Taraſconus.
Chriſtophorus Aliottus.
Angelus Cantellus.

Alexãder Pradeſottus.
Petrus Benedictus Zandemaria
Octauianus Garumbertus.
Hieronymus de Brauis.
Diomedes de Verris.

Io.Franciſcus de Sacca notarius Parmenſis.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І.І. МЕЧНИКОВА

Clemens Papa Septimus.

DILECTI filii ſalutē & apoſtolicā beñ. ſedis apoſtolice circūſpecta ꝓuidētia in fideliū quorūlibet ꝑſertim ſibi īmediate ſubiectoꝝ, quos tanq̃ peculiares filios in uiſceribus gerit charitatis qete letaẽ, his q̃ ꝓpterea ꝓceſſiſſe dicunẽ, ut illibata ꝑſiſtāt ſui muniminis preſidium propenſius impartitur. Sane ꝓ parte uřa nobis nuꝑ ꝑ dilectū filiū Lucā Ceratū apud nos oratorem ueſtrū expoſitū fuit, quod alias cū onera ordinaria & extraordinaria territorio ciuitatis nře Parmeñ. ac illius incolis & habitatoribus ꝓ tpe impoſita inter eoſdē incolas & habitatores iuxta quādam allibrationē bonoꝝ dicti territorii dudū factā diuidi & diſtribui ac ꝑſolui cōſueuiſſent, & ſexaginta & octo annis uel circa elapſis qbus durātibus, etiā anteq̃ ciuitas & territoriū huiuſmodi ad dominiū. S. R. E. rediret, ꝓpter bella & alias ſiniſtras tēpoꝝ cōditiones, qbus partes ille plurimū afflicte fuerāt, in territorio ꝑfato plurima innouata extitiſſent, quo cōtingebat ut onera ꝑdicta cū imponebanẽ ꝓpter bonorū dicti territorii ſubſecutas alienatiōes, & ꝑſonaꝝ deſcriptaꝝ obitus nullatenus aut difficillime exigi poſſent uos qbus ꝑ fe. re. Iuliū papā. ii. ꝑdeceſſorē nřm primo & deinde ꝑ nos, ut allibrationē ipſam reformare poſſetis cōceſſū extitit, ſeu a uobis deputati ſuꝑ reformatione allibrationis huiuſmodi nōnulla ordinationes & ſtatuta incolaꝝ & habitatoꝝ eorūdem utilitatē, & dictoꝝ oneꝝ facilioré exactionē cōcernētia ediditis, ꝓut in patētibus deſuꝑ cōfectis lřis plenius diciẽ cōtineri, Quare ꝓ eadē parte uřa nobis fuit humiliter ſupplicatū, ut ordinationibus & ſtatutis ꝑfatis ꝓ illoꝝ ſubſiſtētia firmiori robur apoſtolice cōfirmationis adiicere, ac alias in ꝑmiſſis oportune ꝓuidere de benignitate apoſtolica dignaremur. NOS igiẽ q ſinguloꝝ honeſtis uotis quātū poſſumus libēter annuimus, huiuſmodi ſupplicatiōibus inclinati, ordinationes & ſtatuta huiuſmodi, q̃ dilectus filius Ioānes ſctōꝝ Coſme & Damiani diaconus Cardinalis de ſaluiatis nūcupatus, Gallie ciſpadane noſter de latere legatus, cui ea uidēda remiſeramus iuſta & honeſta ac ſacris canonibꝰ nō cōtraria eſſe retulit, ac ꝓut illa cōcernunt oīa & ſingula in dictis litteris cōtēta authoritate apoſtolica tenore pñtium ex certa ſciētia approbamus & cōfirmamus, illiſq; ꝑpetue firmitatis robur adiicimus, ac oēs & ſingulos iuris & facti defectus, ſi q forſan interuenerint in eiſdē ſupplemus, necnō Cōmiſſario nřo, & a uobis ad id ꝓ tpe deputatis, ut ad reformationē dicte allibratiōis iuxta ordinationū & ſtatutoꝝ eorūdē tenorē quotiēs opus fuerit cōiunctim & nō alias ꝓcedere poſſint plenā & liberā facultatē auctoritate & tenore ꝑmiſſis cōcedimus, ac onera ordinaria & extraordinaria in territorio ꝑfato ꝓ tpe impoſita ſecūdū reformationis ordinationū & ſtatutoꝝ eorūdē tenorē diuidi & ꝑſolui debere, ac illis & pñtibus lřis ꝑ qualcūq; lřas & cōſtitutiōes apoſtolicas ſub qbuſcūq; tenoribus & formis quomodolibet ꝓ tpe factas & cōceſſas nullatenus, niſi deſuꝑ ſignatura manu nřa ſignata emanauerit, & ī illa de eiſdē ſtatutis & ordinationibus ſpecialis & expꝛſſa nō aūt ꝑ clauſulas generales etiā ſpetialē expreſſionē importātes mētio facta fuerit & expreſſe appareat nos illis derogare uoluiſſe, nec uigore clauſule implicite derogationis latiſſime extēdēde, ultra q̃ ī ſupplicatiōe deſuꝑ ſignata expreſſū fuerit derogari poſſe. Sicq; ꝑ quoſcūq; iudices & cōmiſſarios quis auctoritate fungētes, etiā cauſaꝝ palatii apoſtolici auditores ſublata eis & eoꝝ cuilibet, q̈uis alter iudicādi diffiniēdi & interpretādi facultate & auctoritate iudicari diffiniri & interꝑtari debere, ac qcqd ſecus ſuꝑ his a quoq̃ q̃uis auctoritate cōtigerit attētari, irritū & inane decernimus, diſtricte ꝑcipiēdo mādantes eidē Ioāni Cardinali, & ꝓ tēpore exiſtētibus Gallie ciſpadane legato, eiuſq; uicelegato ac gubernatori, & aliis officialibꝰ eccleſiaſticis ciuitatis & territorii eorūdē ad quos ꝑtinet, q̈tenus pñtes lřas, & ī eis cōtēta qcūq; ubi & quādo opus fuerit, ac quotiēs ꝓ parte uřa req̄ſiti fuerit, ſolēniter publicātes, uobiſq; in ꝑmiſſis efficacis defenſionis ꝑſidio aſſiſtētes, ſtatuta & ordinatiōes huiuſmodi ꝓut edita ſunt, & preſentes lřas inuiolabiliter obſeruēt, ac obſeruari faciāt, ac auxiliū cōſiliū & fauorē oportuna impendāt, nō ꝑmittētes eos, quos lře ipſe cōcernūt deſuꝑ quomodolibet indebite moleſtari, cōtradictores moleſtatores quoſlibet & rebelles ꝑ cēſuras & penas eccleſiaſticas, ac alia oportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita cōpeſcēdo, inuocato etiā ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis, nō obſtātibus cōſtitutiōibus & ordinatiōibus apoſtolicis, & qbuſuis ſeparationibꝰ, priuilegiis quoq; indultis & lřis apoſtolicis qbuſuis comitibus, marchionibꝰ ac feudatariis, ſeu domicellis, & aliis ꝑſonis cuiuſcūq; dignitatis, ſtatus, gradus, cōditiōis & ꝑheminētie exiſtētibus, etiā. S. R. E. Cardinalibus ſub qbuſcūq; tenoribꝰ & formis, ac cū qbuſuis clauſulis & decretis etiā iteratis uicibus cōceſſis approbatis & innouatis, q̃ eis aduerſus ꝑmiſſa nullatenus ualere, aut ſuffragari decernimus, ceteriſq; cōtrariis qbuſcūq;. Datū Rome apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris Die. xxviii. Iulii. M.D.XXXIII. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

Bloſius.

A tergo

Dilectis filiis Cōmunitati Ciuitatis noſtre Parmeñ.

Copia litteraꝝ reuerēdiſſimi & illuſtriſſimi. D. Legati Ciſpadani, etiam confimatoriaꝝ preſentium Capitulorum.

NOS Ioānes tituli. S. Coſme & Damiani. S. R. E. diaconus Cardinalis de Saluiatis, ꝓuincie Gallie ciſpadane ſanctiſſimi dñi nři Pape, & Sedis Apoſtolice de latere legatus, ſupraſcripta capitula nobis ex parte magnifice Cōitatis Parme exhibita auctoritate nřa q̈ fūgimur approbamꝰ roboramꝰ, & cōfirmamus, & exequutiōi demādari ac obſeruari decernimus, atq; mādamus. Datū Placētie in caſtro cittadelle die. xxii. ſeptēbris. M.D.XXXIII. Pōtificatus. S. D. N. D. Clemētis diuina ꝓuidētia pape. vii. anno decimo.

Io. Cardinalis de Saluiatis Legatus.

Cū ſigillo magno rotundo in cera Rubea.

Alexander Recorda, Secretarius.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

IOANNES Tituli ſanctoꝝ Coſme & Damiani diacon⁹ Cardinalis de Saluiatis Gal
lie Ciſpadane. S. Dñi. N. & Apoſtolice ſedis Legatus, Dignis reſpectibus & aſſiduis q̃
elis habitañ. agrũ parmen. cõqueren. de inequalitate oneꝝ tã ordinarioꝝ q̃ extraordi-
narioꝝ & petentiu, ideo uniuerſalẽ reformationẽ allibrationis eſtimi, q̃ a uariatibus reꝝ
ac tẽpoꝝ cõditiõibus multi q̃ olim diuites fuerãt pauperes effecti ſunt, & e cõtrario ino
pes facti ſunt diuites. Cũ aũt ex buccaꝝ humanaꝝ, beſtiaꝝ ac facultatũ deſcriptiõibus
onera ad equalitatẽ redacta tolerabiliora reddant̃, uiſum eſt nobis honeſtiſſimis eoꝝ pe
titionibus & uolũtatibus annuere, Et eo maxime quia citra oẽm dubitationẽ cognoſcẽ
tes quod his de cauſis introducta eſt laudabilis cõſuetudo quod compartita & cõtribu
tiones de quinquẽnio in quinquẽnium equari debeãt, que res tã & ſi per multos ãnnos
dilata eſt maximo cũ diſpendio & incomodo ruraliũ ac popu ariũ ciuitatis & epatus
Parme, In preſentia pacatis Dei clemẽtia rebus nõ amplius differre uiſum eſt tam ꝓ co
modis camere apoſtolice, q̃ ruraliũ ac populariũ predictoꝝ & ſubditoꝝ ſedis apoſtoli-
ce quiete dicta onera reformari facere ne maiora in ꝑdicte ciuitatis epatu ubi mul is in
locis facta eſt reꝝ mutatio, incõueniẽtia ſubſequant̃. Cũ itaq; Petri Frãciſci Galiani pa
tritii Florẽtini, ac familiaris nr̃i prudẽtia, fides, atq; integritas multoꝝ teſtimonio com-
ꝓbata, multiſq; etiã i rebus nobis iã dudũ pſpecta fuerit, dũ auctoritate qua fũgimur co
miſſariũ nr̃m ad hãc ꝓuinciam obeundam delegemus, cui hoc muneris ſuſcipien. per
ſequen. peragenq; mãdaremus, Inherẽtes igit̃ capitulis p. S. R. E. predicte ciuitati par-
me de ſedis apoſtolice benignitate cõceſſis in quib⁹ inter cetera cõtinet̃ quod de p̃ti
equatio allibrationis eſtimi in epatu parme ut predictis capitulis cõtinet, fieri quo faci
lior ſit ipſius equationis exactio, Tenore preſentiũ Petro Frãciſco familiari nr̃o cõmittı
mus quatenus ad epatus parme partes accedat, & deſcriptiõis ꝓuinciã ſuſcipiat cũ pre
ſidẽtibus ad hoc ipſum deputatis dãdo principiũ ex ea parte dicti epatus ut ſibi melius
uidebit̃, publicatis tñ antea ſolẽnicridis in loco uel locis oportunis, ita ut in oĩum noti
tiã puenire potuerint. quod ꝓ habẽda meliori notitia buccaꝝ humanaꝝ, beſtiarum, &
quarũcũq; facultatũ poteſtates ſiſint ſeu cõſules, miſtrales: agẽtes cuiuſcũq; terre, oppi-
di, villaꝝ & locoꝝ epatus parme, alieq; item pſone tã eorũdem locoꝝ q̃ alioꝝ iam dudũ
antea ſoluere taxas equoꝝ cũ epatu parme. S. D. N & . S. R. E. mediate uel immediate
ſubiecte, ſeparate uel nõ ſeparate, excepte uel nõ excepte, priuilegiate uel nõ priuilegiate,
cuiuſcũq; gradus uel cõditionis exiſtãt teneant̃ iuxta formã precedẽtiũ deſcriptionum
in ſcriptis deferre eidẽ Petro Franciſco familiari nr̃o buccas humanas a decẽ annis uſq;
ad ſeptuaginta, & bona mobilia & imobilia, & beſtias, & quaſcũq; alias facultates, & itẽ
a tribus annis citra eſtima facta inter ipſos hoĩes & etiã p retroacta tẽpora ſi ſibi uidebit̃
& poſtea oculata fide deſcriptionẽ faciat gn̄alẽ de oĩbus buccis humanis, necnõ beſtiis
pecoribus ac porcis, oĩbuſq; aliis beſtiis, necnõ exercitiis aliiſq; quoquomõ ad faculta-
tẽ tẽdentibus & fideliter oĩa in quinterno deſcribi faciat uel aliter ſi ei uidebit̃ ꝓcedat dũ
mõ idẽ effectus ſubſequat̃, ut oĩa ad eius notitiã pueniat quo equa iuſtaq; oneꝝ parti-
tio fieri poſſit, & ſi q̃s preſumpſerit ommittẽdo deferre in ſcriptis buccas ſuas, beſtias &
reliqua ut ſupra ipſo facto cadat in penã ammiſſionis taliũ bonoꝝ ſe mouẽtiũ & ꝓ ſingu
la bucca ommiſſa arbitrio dicti comiſſarii qui ꝓ ueritate melius eruẽda, & exceſſiuũ qua
litate ſibi uidebit̃, aduertatq; q̃ ꝓ quato grãmi nr̃ãm caripẽdit ab ipſa allibratiõe eſtimi
neminẽ ꝓrſus excludere, attribuẽtes eidẽ Petro Frãciſco auctẽm, arbitriũ & bailiã, tam
ſeruatis terminis iuris quã ſola tm̃ facti ueritate inſpecta deliberãdi, agẽdi, & ordinandi
mãdandi, mulctãdi condẽnandi exequẽdi & totũ id agẽdi in premiſſis & circa premiſſa
ꝓut ſibi videbit̃, & p inde ac ſi pſona noſtra totã rẽ hanc tractaret, ac ꝓ intereſſe camere
apoſtolice cõficeret Qui poſtmodũ ipſam deſcriptionẽ equalibratiõis nobis uel noſtro
ꝓ tẽpore exiſtẽti vicelegato uel gubernatori Parme cõſignet, mãdantes eidẽ vicelegato
noſtro: gubernatori, poteſtati: necnõ antianis: aliiſq; oĩbus officiis & magiſtratibus ciui
tatis parme, ac feudatariis: poteſtatibus, cõſulibus, hoĩbus: & ſingularibus pſonis dicti
epatus q̃ eidẽ Comiſſario noſtro circa p̃miſſa & ex eis depẽdẽtia preſtari faciãt & p̃ſtent
patientiã & obedientiã omnimodã: ſibiq; aſſiſtãt cũ auxilio & brachio oportunis ꝓut du
xerit req̃rendũ ſub noſtre indignationis pena, ultra penas p eũ ponẽdas: mandãtes etiã
antianis & preſidẽtibus cõitatis parme: ceteriſq; ad quos ſpectat ut cũ ad ciuitatẽ parme
ſe cõtulerit, durãte cõmiſſariatus tẽpore preter habitationẽ victus impẽſam pro quinq;
equis cõputato eius cãcellario, necnõ cõpetẽs ſalariũ atq; honeſtũ ꝓuideãt. In quoꝝ fi-
dẽ has p̃ntes patẽtes litteras manu noſtra ſignatas fieri & p ſecretariũ nr̃m infraſcriptũ
ſubſcribi, ſigilliq; noſtri ſoliti iuſſimus impſſione muniri. Datũ Placẽtie in caſtro Citta-
delle Die. 22. ſeptẽbris. 53[illegible]. Põtificatus aũt S. D. N. D. Clementis diuina prouidentia
Pape Septimi Anno decimo.

Signata.

Alexander Recorda. Secretarius

~~23.106.~~ H-183631.
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ М. ГОРЬКОГО